

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny

KPS.411.002.08.2022

Pan
Rafał Chmielewski
Prezes Zarządu
Stowarzyszenia na Rzecz Wspierania
Aktywności Seniorów AS
ul. Bolesława Chrobrego 7
06-500 Mława

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

D/22/504 Realizacja programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej oraz wybrane organizacje pozarządowe

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Stowarzyszenie na rzecz Wspierania Aktywności Seniorów AS (dalej: Stowarzyszenie) ul. Bolesława Chrobrego 7, 06-500 Mława
Kierownik jednostki kontrolowanej	Rafał Chmielewski, Prezes Zarządu Stowarzyszenia, od 18 grudnia 2015 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Prawidłowość przygotowania i wykonania zadania publicznego określonego w umowie 2. Osiągnięcie zakładanych efektów i ocena metod ich pomiaru
Okres objęty kontrolą	Lata 2021-2022
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny
Kontroler	Sylwia Płuszevska, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPS/60/2022 z 22 września 2022 r. (akta kontroli t. 1 str. 1)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Stowarzyszenie prawidłowo zrealizowało zadanie publiczne w ramach programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021-2025, na które otrzymało z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej³ dotację w wysokości 220 000 zł. Zakres przedmiotowy działań został zrealizowany stosownie do harmonogramu i kosztorysu projektu. Stowarzyszenie posiadało należycie prowadzoną, wyodrębnioną ewidencję księgową wydatków związanych z dotowanym zadaniem publicznym, a także terminowo przedstawiło sprawozdanie z wykonanych zadań. Stowarzyszenie zawierając umowę z podmiotem gospodarczym nienależycie zabezpieczyło swój interes w zakresie przeniesienia autorskich praw majątkowych, czego skutkiem mogło być żądanie przez wykonawcę należnego wynagrodzenia autorskiego.

W ocenie NIK, w trakcie realizacji projektu, Stowarzyszenie nie w pełni przestrzegało określonych w umowie z Ministerstwem zasad wykorzystania przyznanej dotacji oraz postanowień przyjętych w regulaminie konkursu. Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości dotyczyły: zmiany wkładu własnego z finansowego na osobowy; stosowania niewłaściwej formy dekretacji dowodów księgowych oraz umów o wolontariat; sfinansowania z dotacji kosztów dotyczących aplikacji Asystent Seniora, które nie zostały we właściwy sposób udokumentowane. Ponadto, Stowarzyszenie niewłaściwie wypełniło obowiązek poinformowania w serwisie internetowym, m.in. opinii publicznej czy osób uczestniczących w projekcie o uzyskanym dofinansowaniu.

Mimo stwierdzonych nieprawidłowości w realizacji projektu „Senior w Cyfrowym Świecie” w 2021 r., w ocenie NIK, działania Stowarzyszenia przyczyniły się do osiągnięcia założonych w dokumentacji projektowej celów w zakresie podniesienia kompetencji cyfrowych seniorów. Poziom osiągniętych wskaźników rezultatu (średnia wartość osiągniętych wszystkich wskaźników, wskazanych w ofercie stanowiącej załącznik do umowy) wyniósł 94,73%.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Prawidłowość przygotowania i wykonania zadania publicznego określonego w umowie

Opis stanu faktycznego

1.1. Stowarzyszenie zostało wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego 18 grudnia 2015 r.⁵. Celem Stowarzyszenia jest m.in.: zwiększenie aktywności seniorów w swoich lokalnych środowiskach; polepszanie sytuacji osób starszych w społeczności lokalnej; wspieranie i propagowanie integracji międzypokoleniowej czy promowanie działalności zrzeszania osób starszych w kluby seniora i organizacje⁶.

(akta kontroli t. 1 str. 2-8, 20-27)

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dalej: Ministerstwo.

⁴ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Zgodnie Centralną Informacją Krajowego Rejestru Sądowego do reprezentacji Stowarzyszenia upoważnieni są łącznie dwaj członkowie Zarządu.

⁶ Cele i sposoby działania zostały określone w rozdziale II § 7-9 statutu Stowarzyszenia przyjętego uchwałą nr 2/2015 z dnia 12 października 2015 r. przez uczestników zebrania założycielskiego, zmienionego uchwałą nr 1/III/2017 z dnia 15 lutego 2017 r. przez Nadzwyczajne Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia.

Stowarzyszenie brało udział w edycji 2021 Otwartego konkursu ofert w ramach programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021-2025, zorganizowanego przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. Stowarzyszenie złożyło ofertę realizacji zadania publicznego⁷ 26 marca 2021 r., tj. w terminie określonym w ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert.

Ministerstwo dokonało oceny merytorycznej oferty złożonej przez Stowarzyszenie, przyznając łącznie 208 z 210 punktów możliwych do uzyskania. W zestawieniu (rankingu) ofert zakwalifikowanych do dofinansowania, zatwierdzona kwota dotacji przyznanej Stowarzyszeniu wynosiła 220 000 zł. Stowarzyszenie 11 sierpnia 2021 r. dostosowało⁸ kosztorys i harmonogram, korygując łączną kwotę dotacji i wkładu własnego z 245 175 zł⁹ na 278 625 zł¹⁰, tym samym zwiększając wkład własny osobowy. Oferta zawierała m.in.: określenie miejsca realizacji zadania, grupę docelową, opis poszczególnych działań w zakresie realizacji zadania, harmonogram w podziale na działania, a także opis zakładanych rezultatów. Opis działań merytorycznych zawarty w ofercie był spójny zarówno z harmonogramem jak i kosztorysem. Oferta spełniała warunki i wymagania, a także zawierała załączniki określone w regulaminie otwartego konkursu ofert¹¹ (część A, rozdział IV, pkt 1-4). Zgodnie z regulaminem, oferty zostały złożone w wersji elektronicznej za pośrednictwem Generатора Ofert¹².

W dostosowanej ofercie przedstawiono szczegółowy kosztorys projektu opiewający na kwotę 278 625 zł, pokryty w 78,96% z wnioskowanej dotacji. Na poszczególne działania (koszty merytoryczne) zaplanowano łącznie 268 845 zł, w tym 58 625 zł w ramach wkładu własnego (osobowego – 58 225 zł; finansowego – 400 zł). Natomiast na pokrycie kosztów administracyjnych zaplanowano łącznie 9 780 zł (wynagrodzenie koordynatora projektu – 8 400 zł; obsługa księgową projektu – 1 380 zł).

(akta kontroli t. 1 str. 55-87, 131-143)

Celem projektu „Senior w Cyfrowym Świecie” było podniesienie kompetencji cyfrowych 75 seniorów, a także kształtowanie postaw sprzyjających wykorzystywaniu nowoczesnych technologii w życiu codziennym. Zakres merytoryczny projektu obejmował siedem działań, tj.:

- działanie nr 1. Edukacja Teleinformatyczna – przeprowadzenie 162 godzin zajęć z zakresu edukacji teleinformatycznej łącznie dla 75 seniorów z Mławy (trzy grupy 15 osobowe) i Płocka (trzy grupy 10 osobowe);
- działanie nr 2. Lektorat języka angielskiego – przeprowadzenie 120 godzin lektoratu języka angielskiego dla 24 seniorów z Mławy i Płocka;
- działanie nr 3. Zajęcia fotograficzno-filmowe – przeprowadzenie 120 godzin zajęć fotograficzno-filmowych dla 10 seniorów z Mławy i Płocka.
- działanie nr 4. Seniorskie Centrum Informacji Cyfrowej – utworzenie Seniorskiego Centrum Informacji Cyfrowej (działającego na zasadach kawiarenki internetowej) przez ok. 1200 godzin;

⁷ Dalej: oferta.

⁸ Zgodnie z rankingiem ofert, a także po dwukrotnym udzieleniu wyjaśnień na wezwania Ministerstwa, które dotyczyły m.in.: konieczności wyposażenia pracowni komputerowych, planowanych do utworzenia w dwóch lokalach pozostających w dyspozycji Stowarzyszenia (w Mławie i w Płocku), całkowicie ze środków dotacji dla szerszego zasięgu projektu; stworzenia aplikacji Asystent Seniora wraz z zapewnieniem, że kwota wskazana w kosztorysie jest najniższą z możliwych w kontekście pracy programistów; a także rozszerzenia oferty zajęć w planowanych do uruchomienia pracowniach komputerowych o: lektorat języka angielskiego, zajęcia fotograficzno-filmowe, wideokonferencje ze specjalistami różnych dziedzin, czy Seniorskie Centrum informacji Cyfrowej – działające na zasadach kawiarenki internetowej.

⁹ Wnioskowana dotacja – 222 800 zł, wkład własny 22 375 zł (osobowy – 21 975 zł; finansowy – 400 zł).

¹⁰ Wnioskowana dotacja – 220 000 zł, wkład własny 58 625 zł (osobowy – 58 225 zł; finansowy – 400 zł).

¹¹ Dalej: regulamin.

¹² Generator Ofert jest dostępny na stronie internetowej <https://das.mrips.gov.pl/>.

- działanie nr 5. Wideokonferencje z lekarzem, farmaceutą, prawnikiem, psychologiem oraz dietetykiem – zorganizowanie pięciu wideokonferencji z lekarzem, farmaceutą, prawnikiem, psychologiem i dietetykiem dla łącznie 25 seniorów z Mławy i Płocka;
- działanie nr 6. Stworzenie i funkcjonowanie pracowni dedykowanej Seniorom – wyposażenie dwóch pracowni komputerowych w Mławie i Płocku w 25 komputerów wraz z osprzętem i oprogramowaniem antywirusowym i Microsoft Office, 25 tabletów, 10 smartfonów oraz dwie tablice interaktywne;
- działanie nr 7. Aplikacja Asystent Seniora – stworzenie we współpracy z programistami aplikacji Asystent Seniora oraz jej wdrożenie wśród 50 seniorów.

(akta kontroli t. 1 str.75-77)

Na podstawie zaakceptowanej oferty, 23 sierpnia 2021 r. pomiędzy Ministerstwem (Zleceniodawca) a Stowarzyszeniem, na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie¹³, została zawarta umowa o realizację zadania publicznego¹⁴. Termin realizacji projektu i poniesienia na jego realizację wydatków ustalono od 1 lipca 2021 r. do 31 grudnia 2021 r.¹⁵. Zleceniodawca zobowiązał się do przekazania na realizację zadania publicznego środków finansowych w wysokości 220 000 zł, które 27 sierpnia 2021 r. zostały przekazane na wskazany w umowie wyodrębniony rachunek bankowy Stowarzyszenia.

(akta kontroli t. 1 str. 88-101, 103-104)

W trakcie realizacji projektu Stowarzyszenie nie zostało wezwane do złożenia sprawozdania częściowego z realizacji zadania publicznego. Sprawozdanie końcowe z realizacji zadania publicznego¹⁶ zostało złożone przez Stowarzyszenie do Ministerstwa 30 stycznia 2022 r., tj. w terminie określonym w regulaminie. Ministerstwo dokonało akceptacji ww. sprawozdania 31 marca 2022 r.

(akta kontroli t. 1 str. 105-114)

W trakcie kontroli NIK, 11 października 2022 r., Stowarzyszenie złożyło korektę sprawozdania wraz z wyjaśnieniami z uwagi na wykrycie błędów w związku z weryfikacją m.in. dokumentacji związanej ze zrealizowanym projektem „Senior w Cyfrowym Świecie” w toku przygotowywania sprawozdania finansowego za 2021 r. W piśmie z 10 października 2022 r.¹⁷ Stowarzyszenie poinformowało, że w wyniku omyłki, w sprawozdaniu błędnie:

- 1) wskazało wartość z faktury w pozycji nr I.A.2.7¹⁸. W sprawozdaniu wskazano kwotę 3 020 zł zamiast 3 000 zł¹⁹. W konsekwencji Stowarzyszenie nie wydatkowało dotacji w wysokości 20 zł. Wskazana kwota została zwrócona 4 października 2022 r. wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych (zgodnie z § 10 pkt 5 umowy), na wskazany w umowie nr rachunku bankowego Ministerstwa.

¹³ Dz. U. z 2022 r. poz. 1327, dalej: uodppw.

¹⁴ Nr 2036/2021/AKTYWNI+.

¹⁵ Termin zgodny z dostosowanymi do przyznanej kwoty dotacji kosztorysem i harmonogramem z 11 sierpnia 2021 r. Pierwotnie w ofercie wskazano termin od 21 maja 2021 r. do 31 grudnia 2021 r.

¹⁶ Dalej: sprawozdanie.

¹⁷ Odpowiedź udzielona na pytania kontrolera NIK, znak: KPS.411.002.02.2022/2.

¹⁸ Rodzaj kosztu: Osprzęt (okablowanie sieciowe, zabezpieczenia energetyczne, myszy komputerowe).

¹⁹ Zgodnie z faktura nr F/000268/21 z 7 października 2021 r., pozycja sprawozdania z wykonania wydatków nr I.A.2.7 zawierała: listwa zasilająca 6 gniazd (2 szt.) – 220 zł; listwa zasilająca 5 gniazd (2 szt.) – 200 zł; listwa zasilająca 3 gniazda (1 szt.) – 90 zł; mysz Dell (25 szt.) – 2 490 zł.

2) rozliczyło wkład własny finansowy w pozycji nr I.A.1.3²⁰. Zadeklarowany w kosztorysie projektu, stanowiący załącznik nr 3 do umowy nr 2036/2021/AKTYWNI+, wkład własny finansowy w wysokości 400 zł nie został rozliczony w sprawozdaniu. Wskazane działanie zostało zastąpione wkładem własnym osobowym (wolontariat²¹), co było niezgodne z postanowieniami umowy i regulaminu. Szczegółowy opis znajduje się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli t. 1 str. 105, 115-130, 146-148, 309-313, t. 3 str. 1015-1016, 1047-1048)

Ministerstwo zaakceptowało złożoną przez Stowarzyszenie korektę sprawozdania 18 października 2022 r. Przedłożone przez Stowarzyszenie sprawozdanie oraz jego korekta były zgodne ze wzorem określonym w regulaminie, stanowiącym załącznik nr 9.

(akta kontroli t. 1 str. 150-151)

Stowarzyszenie wykonało wszystkie działania merytoryczne wyszczególnione w ofercie zgodnie z postanowieniami umowy i regulaminu. Realizacja działań została w wiarygodny sposób udokumentowana²² i potwierdzona w dokumentacji finansowo-księgowej, a także wykazana w sprawozdaniu.

Stowarzyszenie prowadziło listy obecności beneficjentów ostatecznych na wszystkich oferowanych w ramach projektu zajęciach. W przypadku zajęć fotograficzno-filmowych i lektoratu języka angielskiego nie wskazano miejsca ich realizacji. Zarząd Stowarzyszenia wyjaśnił, że weryfikacja miejsca prowadzenia zajęć odbywała się na podstawie danych osobowych instruktorów przeprowadzających zajęcia.

NIK wskazuje, że regulamin (część A, rozdział III, pkt 6) jednoznacznie wskazuje katalog danych potwierdzających kwalifikowalność wydatków związanych z uczestnictwem beneficjentów ostatecznych w realizowanych zadaniach. W przypadku list obecności, w regulaminie, wskazano konieczność wyszczególnienia m.in.: imienia i nazwiska prowadzącego zajęcia wraz z jego podpisem, nazwy zajęć, a także daty, miejsca i czasu trwania zajęć.

(akta kontroli t. 2 str. 315-694, t. 2 str. 695-733, t. 3 str. 1057)

1.2. Działalność Stowarzyszenia objęta dotacją miała charakter nieodpłatny, zgodnie z art. 7 uodppw. Beneficjenci ostateczni nie ponosili żadnych opłat w związku z uczestnictwem w projekcie. Informacja, że działania będą miały charakter nieodpłatny została zamieszczona w pkt VI oferty.

(akta kontroli t. 1 str. 62, 81, t. 3 str. 1016)

1.3. Poziom wynagrodzeń osobowych wypłacanych przy realizacji dotowanych działań nie naruszał zasad zawartych w regulaminie (część A, rozdział III, pkt 6). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie osób zatrudnionych w Stowarzyszeniu w ramach projektu nie przekroczyło 3-krotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w 2021 r.²³.

²⁰ Rodzaj kosztu: Materiały promocyjne; na podstawie faktury nr FV/PI/CY/001961/08/21 z 23 sierpnia 2021 r. opiewającej na kwotę 538,50 zł.

²¹ Umowa nr 9/W/Aktywni+/2021 z 30 sierpnia 2021 r.

²² Stowarzyszenie dokonywało weryfikacji ukończenie 60 roku życia przez beneficjentów ostatecznych na podstawie składanych przez nich oświadczeń w trakcie prowadzonej rekrutacji.

²³ Zgodnie z obwieszczeniem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 21 stycznia 2022 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w 2021 r., przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w 2021 r. wyniosło 5 889,54 zł.

Stowarzyszenie zawarło, na wykonanie poszczególnych usług w ramach realizacji projektu „Senior w Cyfrowym Świecie”, następujące umowy o dzieło²⁴:

- dwie umowy na przeprowadzenie zajęć z zakresu Edukacji Teleinformatycznej (po jednej dla każdej lokalizacji – Mława i Płock) – nr 01/SCF/2021 i 02/SCF/2021 – z 30 sierpnia 2021 r., na kwotę 100 zł za każdą przepracowaną godzinę²⁵,
- jedną umowę na koordynację i realizację projektu; 03/SCF/2021 z 7 lipca 2021 r., na kwotę 8 400 zł,
- jedną umowę na proces instalacji, współpracy we wdrożeniu oraz pilotażu aplikacji Asystent Seniora; 04/SCF/2021 z 15 września 2021 r., na kwotę 15 000 zł.

(akta kontroli t. 1 str. 201-244, t. 3 str. 1034-1036)

Stowarzyszenie wypełniło zobowiązanie, co do wkładu własnego²⁶ w wysokości co najmniej 10% wartości otrzymanej dotacji. W ramach kontrolowanego projektu, Stowarzyszenie w sprawozdaniu wykazało wartość kosztów pokrytych z wkładu własnego osobowego w ramach nieodpłatnej dobrowolnej pracy (wolontariatu), udokumentowanej na podstawie zawartych ośmiu umów o wolontariat²⁷ w kwocie 58 225 zł (26,47% w stosunku do otrzymanej dotacji). Wartość kosztów pokrytych z wkładu osobowego nie została zwiększona²⁸. Stowarzyszenie dokonało modyfikacji wzoru porozumienia o wykonywaniu świadczeń wolontariackich, stanowiącego załącznik nr 8 do regulaminu, a sposób ewidencjonowania przepracowanych godzin przez wolontariuszy naruszał postanowienia regulaminu (część A, rozdział III, pkt 5 i część B, rozdział I, pkt 4). Szczegółowy opis nieprawidłowości znajduje się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli t. 1 str. 268-314, t. 3 str. 1053)

Na wykonanie usług dotyczących przeprowadzenia zajęć z lektoratu języka angielskiego oraz zajęć fotograficzno-filmowych Stowarzyszenie nie zawierało umów na piśmie. Usługi zostały wykonane bezpłatnie i nie zostały uwzględnione w ofercie, a tym samym w sprawozdaniu. Zarząd Stowarzyszenia wyjaśnił, że osoby, które przeprowadziły ww. zajęcia są od lat związane z organizacją przy aktywizacji seniorów m.in. w formie wolontariatu.

NIK zwraca uwagę, że Stowarzyszenie już na etapie dostosowania (11 sierpnia 2021 r.) kosztorysu i harmonogramu, do otrzymanej dotacji, rozszerzyło ofertę zajęć m.in. o lektorat języka angielskiego i zajęcia fotograficzno-filmowe. Tym samym, Stowarzyszenie już na wskazanym etapie powinno uwzględnić sposób finansowania ww. usług. Ponadto, zaangażowanie w realizację projektu dodatkowego personelu stanowiło zwiększenie wydatków z wkładu osobowego, co nie zostało w żaden sposób ujęte w sprawozdaniu²⁹. Jednocześnie należy podkreślić zasadność zawierania umów z wykonawcami usług w formie pisemnej, w szczególności dla celów dowodowych w przypadku ewentualnego dochodzenia roszczeń z tytułu należytego ich wykonania.

(akta kontroli t. 1 str. 79-80, t. 3 str. 1053)

²⁴ We wszystkich przypadkach podano kwoty brutto.

²⁵ W ramach każdej z umów zrealizowano po 81 godziny zajęć teleinformatycznych, na podstawie których ustalono wynagrodzenie w wysokości odpowiednio 8 100 zł.

²⁶ Zgodnie z regulaminem (część A, rozdział III, pkt 5) za wkład własny uznaje się wkład finansowy lub wkład osobowy.

²⁷ Umowy nr: 1/W/Aktywni+/2021 z 1 lipca 2021 r.; 2/W/Aktywni+/2021; 3/W/Aktywni+/2021; 4/W/Aktywni+/2021; 4/W/Aktywni+/2021; 5/W/Aktywni+/2021; 6/W/Aktywni+/2021; 7/W/Aktywni+/2021 – z 2 sierpnia 2021 r.; 8/W/Aktywni+/2021 – z 15 września 2021 r.

²⁸ Wartość pracy wolontariuszy skalkulowano według stawki wskazanej w regulaminie (część A, rozdział III, pkt 5) – 25 zł za godzinę pracy w przypadku nieskomplikowanych prac administracyjnych lub pomocniczych.

²⁹ Zgodnie z regulaminem (część A, rozdział VIII, pkt 3) dopuszczalne jest zwiększenie wydatków (w ramach kosztów merytorycznych) z wkładu własnego osobowego oraz finansowego bez limitu.

Zgodnie ze wzorem oferty, w pkt IV wskazano opis zespołu przewidziany do realizacji zadania publicznego, z określeniem poszczególnych funkcji, kwalifikacji czy doświadczenia kadry, tj. koordynatora projektu, obsługi księgowej, kadry trenerskiej oraz personelu logistyczno-technicznego. Stowarzyszenie miało w dyspozycji odpowiednie warunki lokalowe niezbędne do realizacji projektu. Koordynatorem projektu był obecny Wiceprezes Zarządu Stowarzyszenia. Za wyjątkiem Prezesa Zarządu Stowarzyszenia, w stosunku, do którego nie przedstawiono stosownej dokumentacji wskazującej na odpowiednie kwalifikacji i / lub doświadczenie zawodowe do wykonania zawartej umowy o dzieło³⁰, wszystkie osoby zatrudnione przy realizacji zadania publicznego posiadały kwalifikacje i doświadczenie adekwatne do realizowanych działań.

(akta kontroli t. 1 str. 60-61, 79, t. 3 str. 736-742, 1016, 1056)

1.4. Limity kosztów związanych z obsługą realizacji kontrolowanego zadania publicznego zostały zachowane³¹. Z otrzymanej dotacji w kwocie 220 000 zł wydatkowano łącznie 219 980 zł, tj. 99,99%, w tym 210 200 zł stanowiły koszty merytoryczne (95,55% zrealizowanych wydatków) oraz 9 780 zł koszty administracyjne (4,44% zrealizowanych wydatków). Zarówno suma poniesionych kosztów merytorycznych, jaki i administracyjnych stanowiły 99,99% kwot zaplanowanych w harmonogramie i kosztorysie. Na potrzeby realizacji projektu prowadzona była ewidencja księgowa dla kategorii kosztów. Ponoszone przez Stowarzyszenie koszty były przewidziane w budżecie projektu i zrealizowane w terminie określonym w umowie. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności skutkujących zaplaceniem odsetek. Koszty zostały zaewidencjonowane w księgach rachunkowych. Poniesione koszty zostały udokumentowane w przekazanym do Ministerstwa sprawozdaniu sporządzonym na podstawie zapisów w prowadzonej ewidencji księgowej.

(akta kontroli t. 1 str. 83-87, 115-126, 178-180, t. 3 str. 1016-1017)

1.5. Stowarzyszenie przestrzegało zasady obrotu bezgotówkowego. Kontrolowana jednostka była jedynym posiadaczem wskazanego w umowie rachunku bankowego. Prowadzono wyodrębnioną dokumentację finansowo-księgową środków finansowych otrzymanych na realizację zadania w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych. Wszystkich płatności dokonywano z rachunku bankowego, na które wpłynęły środki z dotacji. Wielkości i tytuły przedstawione w ewidencji księgowej oraz daty dokonywania przelewów były tożsame z danymi przelewów bankowych. Wykorzystanie dotacji następowało przez zapłatę za zrealizowane działania, na które dotacja została udzielona, zgodnie z art. 168 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³².

(akta kontroli t. 1 str. 103-104, 178-180, 187, 190, 193, 196, 205, 208, 211, 217, 220, 223, 229, 232, 241, 259, 262-265, t. 3 str. 1016)

1.6. Zgodnie z zasadą oszczędnego wydatkowania środków publicznych, wydatki powinny być dokonywane po uprzednim rozeznaniu cen rynkowych. Koszty zakupu wyposażenia pracowni informatycznych zostały przez Stowarzyszenie ustalone na podstawie analizy rynkowej poprzez porównanie konkurencyjnych ofert. Na podstawie ofert od trzech podmiotów wybrano ofertę najlepszą pod względem ceny.

³⁰ Umowa o dzieło nr 04/SCF/2021 z 15 września 2021 r. dotycząca procesu instalacji, współpracy we wdrożeniu oraz pilotażu aplikacji Asystent Seniora.

³¹ Zgodnie z regulaminem (część A, rozdział III, pkt 6) koszty administracyjne mogły stanowić maksymalnie 20% dotacji, a koszty merytoryczne powinny stanowić co najmniej 80% dotacji.

³² Dz. U. z 2022 r. poz. 1634.

Każdy odbiór poświadczony był w formie protokołu.

(akta kontroli t. str.181-183, 197-200)

Stowarzyszenie w ramach otrzymanej dotacji zakupiło (w ramach kosztów merytorycznych) m.in. licencję na oprogramowanie Microsoft Office 2013³³. Rozpoznanie cen ww. oprogramowaniu ustalono m.in. na podstawie rozmowy telefonicznej pracownika Stowarzyszenia z pracownikiem na infolinii firmy [...]*. Jednak wskazana firma w 2021 r. nie oferowała sprzedaży wskazanego oprogramowania. Zarząd Stowarzyszenia wyjaśnił, że pracownik, który dokonał rozeznania rynku prawdopodobnie skontaktował się z inną firmą działającą pod szyldem firmy [...]*.

NIK zwraca uwagę, że w notatkach służbowych z czynności dotyczących rozeznania rynku należy w sposób przejrzysty i niebudzący wątpliwości zawrzeć dane firm, od których pozyskano stosowne informacje handlowe.

(akta kontroli t. 3 str. 1057-1058, 1071-1072)

Stowarzyszenie, realizując projekt zawarło również umowę z podmiotem gospodarczym, której przedmiotem była praca o charakterze usługowym, dotycząca zaprojektowania, wykonania i wdrożenia aplikacji Asystent Seniora, a za jej wykonanie przysługiwało jednorazowe wynagrodzenie w wysokości 45 000 zł brutto³⁴. Kalkulując koszty ww. umowy zastosowano telefoniczne rozeznanie rynku, tj. zweryfikowano oferty przedsiębiorstw zajmujących się tworzeniem aplikacji. Następnie na podstawie ofert od dwóch podmiotów gospodarczych wybrano ofertę najlepszą, pod względem ceny, jakości oraz terminowej realizacji projektu, co potwierdza przedstawiona dokumentacja.

Wszelkie szczegóły dotyczące weryfikacji prowadzonych pracy oraz wprowadzania ewentualnych modyfikacji były ustalane osobiście lub telefonicznie. Odbiór usługi poświadczony był w formie protokołu zdawczo-odbiorczego.

W zawartej z podmiotem gospodarczym umowie, zawierającej postanowienia w przedmiocie przeniesienia autorskich praw majątkowych, wynagrodzenie przysługujące wykonawcy nie zostało wprost odniesione do nabycia przez Stowarzyszenie uprawnień do korzystania z aplikacji Asystent Seniora. Szczegółowy opis nieprawidłowości znajduje się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli t. 1 str. 245-259, t. 3 str. 1054-1056, 1060-1066, 1067-1070)

1.7. Koszty wskazane w rozliczeniu projektu konkursu wynikały z ewidencji księgowej. Wyodrębniono konta księgowe, na których ewidencjonowano koszty podawane w rozliczeniu projektu³⁵. Kwoty wykazane w rozliczeniach projektu były zgodne z danymi z zestawień obrotów i sald dla kont analitycznych³⁶ za okres objęty rozliczeniem. Na wszystkich dekretach księgowych nie wskazano wyodrębnionych kont analitycznych. Zarząd Stowarzyszenia wyjaśnił, że pierwotnie zadekretowano dokumenty księgowe na wyodrębnionych kontach księgowych. Następnie przy rozliczeniu projektu rozdzielono dekretacje na konta analityczne zgodne z wprowadzoną linią budżetową projektu, tym samym nie dokonując już stosownej korekty dekretów księgowych na dokumentach księgowych.

³³ Świadczenie pomocy technicznej dla pakietu Microsoft Office 2013 zakończy się 11 kwietnia 2023 r.

³⁴ Zgodnie z umową nr 05/SCF/2021 z 15 września 2021 r.

³⁵ Konta nr: 501-01-05-01; 501-02-05-01.

³⁶ Konta nr: 501 Koszty działalności statutowej; 501-03 Aktywni+; 501-03-01 Działania merytoryczne; 501-03-01-01 Edukacja Teleinformatyczna; 501-03-01-02 Stworzenie pracowni; 501-03-01-03 Aplikacja Asystent Seniora; 501-03-02 Koszty administracyjne; 501-03-02-01 Wynagrodzenie Koordynatora; 501-03-02-02 Obsługa finansowo-księgowa.

Obsługę księgową Stowarzyszenia, w tym ewidencję księgową realizacji wydatków kontrolowanej dotacji, prowadziło zewnętrzne biuro rachunkowe.

(akta kontroli t. 1 str. 178-180, 185, 188, 191, 194, 242-244, 257, 260, t. 3 str. 1017, 1054, 1057)

W obowiązującej w Stowarzyszeniu dokumentacji dotyczącej przyjętych zasad (polityki) rachunkowości brak jest elementów wskazanych w art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości³⁷, tj. dotyczących sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych, w którym jest mowa o wykazie zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na informatycznych nośnikach danych z określeniem ich struktury, wzajemnych powiązań oraz ich funkcji w organizacji całości ksiąg rachunkowych.

Zarząd Stowarzyszenia wyjaśnił, że księgi rachunkowe Stowarzyszenia, zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości, prowadzone są z wykorzystaniem licencjonowanego programu Rewizor. W polityce rachunkowości Stowarzyszenia nie uwzględniono wykazu zbioru danych, ponieważ zbiory te stanowią pliki tworzone w ramach systemu FK programu Rewizor (zgodnie z katalogiem plików umieszczonych na odpowiednim dysku), a struktura, wzajemne powiązania oraz ich funkcje wynikają bezpośrednio z budowy systemu ww. programu księgowego.

(akta kontroli t. 1 str. 167-168, t. 3 str. 1057)

1.8. Stowarzyszenie realizowało płatności w ramach dotowanego projektu do dnia zakończenia umowy, tj. do 31 grudnia 2021 r. Wydatki poniesione z tytułu realizacji działań, przewidzianych w kosztorysie, zostały udokumentowane i zarejestrowane w prowadzonej ewidencji księgowej. Rozliczenie dotacji nastąpiło na podstawie dowodów księgowych stwierdzających dokonanie operacji gospodarczych, które były podstawą zapisów w księgach rachunkowych zgodnie z art. 20 uor. Objęte badaniem 15 dowodów księgowych, tj. wszystkich rozliczonych w ramach kontrolowanego zadania publicznego, nie zawierały na odwrocie dekretów księgowych. Szczegółowy opis nieprawidłowości znajduje się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli t. 1 str. 178-180, 185-186, 188-189, 191-192, 194-195, 203-204, 206-207, 209-210, 215-216, 218-219, 221-222, 227-228, 230-231, 239-240, 242-244, 257-258, 260-261, t. 3 str. 1054, 1057)

1.9. W rozliczeniu kosztów realizacji zadania publicznego stwierdzono wydatki niekwalifikowalne. Zakres merytoryczny wykonanych usług w ramach umowy o dzieło nr 04/SCF/2021³⁸ oraz umowy nr 05/SCF/2021³⁹ – z 15 września 2021 r. – był zbieżny w zakresie wdrożenia aplikacji Asystent Seniora. Szczegółowy opis znajduje się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli t. 1 str. 233-238, 252-256, t. 3 str. 1054-1056)

1.10. Stowarzyszenie przestrzegało zasady bezpośredniej realizacji dotowanego projektu, tym samym nie wstąpiły przypadki zlecenia zadań podwykonawcom.

(akta kontroli t. 1 str. 115-126)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Stowarzyszenie w korekcie sprawozdania nie rozliczyło pozycji kosztorysu nr I.A.1.3 dotyczącej materiałów promocyjnych, tj. w tym zakresie nie wskazano wkładu własnego finansowego, a także nie zwiększono wkładu własnego

³⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 217; dalej: uor.

³⁸ Wskazana umowa o dzieło polegała m.in. „na procesie instalacji, współpracy we wdrożeniu oraz pilotażu aplikacji Asystent Seniora”.

³⁹ Wskazana umowa polegała na wykonaniu usługi poprzez „zaprojektowanie, wykonanie i wdrożenie aplikacji Asystent Seniora”.

osobowego. Zarząd Stowarzyszenia wyjaśnił, że w wyniku błędu nie przekazano środków finansowych w kwocie 400 zł na materiały promocyjne, ale wykonano powyższe działanie przy pomocy pracy świadczonej przez wolontariusza. Ponadto, wkład własny osobowy nie został w korekcie sprawozdania zwiększony, co spowodowało brak rozliczenia pozycji kosztorysu nr I.A.1.3, a przesłana do Ministerstwa umowa o wolontariat stanowiła jedynie udowodnienie wykonania wskazanego działania. Wykrycie przez Stowarzyszenie błędu po terminie realizacji projektu uniemożliwiło wystąpienie do Ministerstwa w sprawie zawarcia aneksu do umowy.

NIK nie podziela wyjaśnień Zarządu Stowarzyszenia. Zgodnie z umową (§ 3 pkt 3 i 6), Stowarzyszenie było zobowiązane przekazać na realizację zadania środki finansowe własne, a ich wysokość mogła ulec zmianie, o ile nie zmniejszyłaby się suma środków finansowych własnych (400 zł), środków finansowych z innych źródeł publicznych (0 zł) i środków pozostałych (0 zł) – suma wyszczególnionych środków zgodnie z umową stanowiła 400 zł. Jednocześnie zgodnie z regulaminem (część A, rozdział VIII, pkt 4) zmiana wkładu własnego z finansowego na wkład własny osobowy jest niedopuszczalna. Zdaniem NIK zawarcie przez Stowarzyszenie umowy o wolontariat w zakresie wykonania materiałów promocyjnych, jednoznacznie wskazuje na zmianę wkładu finansowego na osobowy, co stanowiło naruszenie regulaminu w ww. zakresie.

(akta kontroli t. 1 str. 105, 115-130, 146-148, 309-313, t. 3 str. 1015-1016, 1047-1048)

2. Zawarte w ramach realizowanego projektu umowy o wolontariat (8) zostały przez Stowarzyszenie zmodyfikowane w odniesieniu do wzoru porozumienia o wykonywaniu świadczeń wolontariackich (załącznik nr 8 do regulaminu), w następujący sposób: zmiana literalnego brzmienia całego wzoru porozumienia; rezygnacji ze wstępu zawartego we wzorze porozumienia; zmiany postanowienia zawartego we wzorze porozumienia z „Wolontariusz jest obowiązany wykonywać uzgodnione czynności osobiście” na „Wolontariusz może powierzyć wykonanie zadań, wynikających z niniejszej umowy, innej osobie, lecz odpowiada za jej działania jak za własne”. Ponadto, Stowarzyszenie w odniesieniu do każdej zawartej umowy o wolontariat sporządzało jedno zbiorcze rozliczenie zawierające następujące dane: imię i nazwisko wolontariusza; nr umowy, w ramach której zostało sporządzone; łączną liczbę przepracowanych godzin, w tym w podziale na miesiące; wycenę pracy wolontariusza wraz z jego podpisem. Tym samym w rozliczeniach nie wskazano konkretnych dat świadczenia wolontariatu wraz z liczbą godzin, a także zakresu wykonywanych czynności, co było niezgodne z regulaminem (część A, rozdział III, pkt 5 i część B, rozdział I, pkt 4). Zarząd Stowarzyszenia wyjaśnił, że brak wskazanych informacji w rozliczeniach zbiorczych oraz zmodyfikowanie ww. wzoru nastąpiło poprzez niedopatrzenie, a treść zawartych umów o wolontariat w większości pokrywa się z treścią zaproponowaną przez Ministerstwo.

NIK nie podziela wyjaśnień Zarządu Stowarzyszenia. Wzór porozumienia opracowany przez Ministerstwo został wskazany w regulaminie jako obligatoryjny (część A, rozdział III, pkt 5), co do zasady, nie przewiduje dowolności we wprowadzaniu jakichkolwiek modyfikacji. Natomiast przyjęty przez Stowarzyszenie sposób ewidencjonowania przepracowanych przez wolontariuszy godzin, nie umożliwia przejrzystej weryfikacji wywiązania się przez nich z powierzonych do wykonania zadań.

(akta kontroli t. 1 str. 268-314, t. 3 str. 1053)

3. Z postanowień umowy nr 05/SCF/2021 z 15 września 2021 r. zawartej pomiędzy Stowarzyszeniem a podmiotem gospodarczym, nie wynikało, że przeniesienie

autorskich praw majątkowych nastąpiło nieodpłatnie, tym samym przyznając wykonawcy prawo do żądania należnego wynagrodzenia autorskiego, zgodnie art. 43 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych⁴⁰. NIK zwraca uwagę, że umowa o przeniesienie autorskich praw majątkowych wymaga zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności (art. 53 ustawy o prawie autorskim), tym samym twórcy nie można odmówić prawa do wynagrodzenia, gdy postanowienia o braku odpłatności nie znalazły wyrazu w tekście umowy, ale w ustnych postanowieniach. Zatem w opinii NIK, Stowarzyszenie zawierając wskazaną umowę nienależycie zabezpieczyło swój interes w ww. zakresie, ponieważ ciężar dowodu, że umowa zawarta z twórcą była umową nieodpłatną, ciążył na kontrahencie twórcy. Zarząd Stowarzyszenia wyjaśnił, że wynagrodzenie za autorskie prawa majątkowe zostało ujęte w formie dorozumianej w wynagrodzeniu ustalonym w § 4 zawartej z wykonawcą umowy. Do dnia zakończenia kontroli, tj. 9 listopada 2022 r., Zarząd Stowarzyszenia pobrał od wykonawcy umowy stosowne oświadczenie.

(akta kontroli t. 1 str. 245-259, t. 3 str. 1054-1056, 1060-1066, 1067-1070)

4. Poddane badaniu dokumenty księgowe (15), dotyczące realizacji dotowanego projektu, nie zawierały na odwrocie dekretów księgowych, zgodnie z regulaminem (część B, rozdział I, pkt 3). Na sześciu fakturach dekrety księgowe znajdowały się na pierwszej stronie, jednak bez wskazania daty i podpisu umożliwiającego identyfikację osoby dokonującej wpisu do ewidencji księgowej. Na pozostałych dziewięciu dokumentach księgowych (rachunki do zawartych w ramach projektu umów o dzieło) dekrety księgowe zostały zawarte na odpowiednich listach płac, również bez wskazania daty i podpisu osoby odpowiedzialnej za ich wykonanie. Zarząd Stowarzyszenia nie odniósł się do dekretacji list płac, natomiast wyjaśnił, że podpisy osoby dokonującej wpisów do ewidencji księgowej wraz ze stosownymi datami są umieszczane na dokumentach księgowych, a ich brak przy dekrecie księgowym jest niedopatrzaniem.

NIK nie podziela wyjaśnień Zarządu Stowarzyszenia. Zgodnie z regulaminem (część B, rozdział I, pkt 3) faktury / rachunki związane z realizacją zadania, powinny być opisane w sposób trwały na odwrocie dowodu księgowego, zgodnie z wymogami określonymi w art. 21 uor i na odwrocie powinny zawierać m.in. dekret księgowy – sposób ujęcia dowodu w księgach rachunkowych wraz z podpisem osoby dokonującej wpisu do ewidencji księgowej oraz numerem dowodu księgowego (a także datę i podpis umożliwiający identyfikację osoby podpisującej).

(akta kontroli t. 1 str. 178-180, 185-186, 188-189, 191-192, 194-195, 203-204, 206-207, 209-210, 215-216, 218-219, 221-222, 227-228, 230-231, 239-240, 242-244, 257-258, 260-261, t. 3 str. 1054, 1057)

5. Stowarzyszenie wydatkowało kwotę 15 000 zł w ramach umowy o dzieło zawartej z Prezesem Zarządu Stowarzyszenia, która w zakresie wdrożenia aplikacji Asystent Seniora była tożsama z umową zawartą z podmiotem gospodarczym. Zarząd Stowarzyszenia wyjaśnił, że aplikacja Asystent Seniora była autorskim pomysłem Prezesa Zarządu Stowarzyszenia, a w ramach umowy o dzieło powstała również jej struktura (koncepcja). Całościowy proces wdrażania aplikacji obejmowały trzy odrębne działania wdrożeniowe, tj. wdrożenie programistyczne (podmiot gospodarczy); wdrożenie informatyczne (informatyk Stowarzyszenia) oraz wdrożenie kompatybilno-użytkowe (Prezes Zarządu Stowarzyszenia). Stowarzyszenie nie przedstawiło dokumentacji

⁴⁰ Dz. U. z 2021 r. poz. 1062; dalej: ustawa o prawie autorskim.

z poszczególnych etapów prac wdrożeniowych. Jediną dokumentację stanowią trzy raporty testowe wykonane przez Prezes Zarządu Stowarzyszenia w terminie 7-14 grudnia 2021 r.

NIK nie podziela wyjaśnień Zarządu Stowarzyszenia. Zgodnie z regulaminem (części A, rozdział III, pkt 6) kosztami kwalifikowalnymi są koszty właściwie udokumentowane. Brak dokumentacji źródłowej z poszczególnych elementów wdrożenia aplikacji Asystent Seniora nie stanowi podstawy do uznania całości wydatkowanej kwoty w wysokości 15 000 zł za koszt kwalifikowalny.

(akta kontroli t. 1 str. 233-238, 252-256, t. 3 str. 1054-1056)

OCENA CZĄSTKOWA

Stowarzyszenie – na podstawie oferty oraz zgodnie z umową o realizację zadania publicznego zawartą z Ministerstwem – należycie wykonało dotowane zadanie publiczne w limicie kosztów związanych z obsługą jego realizacji, dla którego prowadziło wyodrębnioną ewidencję finansowo-księgową. Stwierdzona nieprawidłowość dotycząca niewłaściwej dekretacji na dowodach księgowych nie miała wpływu na realizację projektu. Stowarzyszenie sporządziło i terminowo złożyło do Ministerstwa sprawozdanie, prawidłowo dokumentując zrealizowane zadania merytoryczne określone w ofercie i zawartej umowie. Kontrola wykazała koszty niekwalifikowalne, które zostały poniesione w ramach projektu oraz brak rozliczenia w sprawozdaniu z realizacji zadania publicznego wkładu własnego finansowego, który zastąpiono wkładem własnym osobowym. Ponadto, Stowarzyszenie zawierając umowę z podmiotem gospodarczym na wykonanie aplikacji Asystent Seniora nienależycie zabezpieczyło swój interes do nabycia uprawnień w celu korzystania z zakupionego utworu.

2. Osiągnięcie zakładanych efektów i ocena metod ich pomiaru

Opis stanu faktycznego

2.1. Stowarzyszenie dokonało rozpoznania potrzeb w zakresie aktywności społecznej osób starszych w kontekście uwarunkowań funkcjonowania lokalnej społeczności m.in. przy wykorzystaniu infolinii dedykowanej seniorom (covidowe SOS⁴¹), utworzonej z uwagi na ogłoszoną pandemię wirusa Sars-Cov-2. Stowarzyszenie nieprzerwalnie od 2015 r. realizuje działania i projekty mające służyć przede wszystkim osobom starszym, niepełnosprawnym, w kryzysie ubóstwa i / lub bezdomności, doświadczających przemocy – w zakresie i obszarze określonym w statucie Stowarzyszenie – prowadząc różnorodne działania na rzecz aktywizacji seniorów m.in. spotkania okazjonalne, zajęcia edukacyjne czy zorganizowane wyjazdy.

(akta kontroli t. 1 str. 20-27, t. 3 str. 1039-1040)

Stowarzyszenie przed realizacją projektu przeprowadziło stosowne konsultacje z lokalnymi instytucjami, wyłącznie w Płocku, tj. z Urzędem Miasta (Wydział Kultury i Wspierania Inicjatyw Społecznych), Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Centrum Organizacji Pozarządowych, Uniwersytetem Trzeciego Wieku, a także Radą Seniorów. Z uwagi, że konsultacje odbywały się na spotkaniach lub w trakcie rozmów telefonicznych, Stowarzyszenie nie przedstawiło dokumentacji potwierdzającej ich przeprowadzenie.

(akta kontroli t. 3 str. 1040)

Stowarzyszenie w ramach realizacji projektu „Senior w Cyfrowym Świecie” podjęło współpracę z Centrum Organizacji Pozarządowych w Płocku i Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Płocku w ramach akcji promocyjnej (przekazanie plakatów oraz ulotek dotyczących projektu). Ponadto, Stowarzyszenie promowało projekt w mediach

⁴¹ <https://aktywnysenior.org.pl/pomagamy-mimo-izolacji/>.

społecznościowych (Facebook⁴²), prasie (kwartalnik Aktywny Senior⁴³) oraz przez stronę internetową⁴⁴. Przeprowadzone badanie ankietowe⁴⁵ potwierdziło skuteczność doboru formy promocji projektu „Senior w Cyfrowym Świecie” – 40,7% ankietowanych dowiedziało się o realizowanym projekcie z ogłoszeń / plakatów / ulotek; 44,4% z prasy / gazet, a 18,5% z Internetu.

(akta kontroli t. 3 str. 980-983, 1040)

W trakcie kontroli stwierdzono, że Stowarzyszenie w zamieszczonych na stronie internetowej informacjach promujących dotowane zadanie publiczne nie zamieściło wszystkich elementów wyszczególnionych w Wytocznych promocji projektów dofinansowanych w ramach programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021-2025⁴⁶. Szczegółowy opis znajduje się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli t. 3 str. 994-1003, 1052)

Projekt wpisujący się w politykę regionu. W Strategii Rozwoju Powiatu Mławskiego na lata 2021-2027⁴⁷ przyjęto do realizacji m.in. działanie polegające na rozwoju usług społecznych dla seniorów, zarówno tych świadczonych w społeczności lokalnej, jak i usług instytucji pomocy społecznej, w tym m. in. w zakresie oferty zajęć kulturalnych, edukacyjnych i rekreacyjnych realizowanych w instytucjach publicznych – we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej.

Zarówno w Mławie, jak i w Płocku powołano Rady Seniorów. Ponadto, we wskazanych miastach realizowany jest szereg inicjatyw, które służą aktywizacji osób starszych⁴⁸. Żadne z ww. miast nie współpracowało ze Stowarzyszeniem w zakresie realizowanego w 2021 r. projektu „Senior w Cyfrowym Świecie”.

Do głównych problemów ograniczających aktywność społeczną osób starszych⁴⁹ w Mławie należą bariery architektoniczne, a także problemy finansowe. Natomiast w Płocku są to przede wszystkim bariery cyfrowe – brak umiejętności korzystania przez Seniorów z komputera czy Internetu.

(akta kontroli t. 3 str. 1020-1026, 1029-1031)

2.2. Stowarzyszenie realizowało projekt w ramach priorytetu III. Włączenie cyfrowe – obejmującego działania na rzecz zwiększania umiejętności posługiwania się nowoczesnymi technologiami i korzystania z nowych mediów przez osoby starsze, a także upowszechnianie i wdrażanie rozwiązań technologicznych sprzyjających włączaniu społecznemu oraz bezpiecznemu funkcjonowaniu osób starszych.

Zgodnie ze złożoną ofertą zasięg terytorialny projektu „Senior w Cyfrowym Świecie” obejmował dwa powiaty, tj. powiat mławski i powiat płocki.

(akta kontroli t. 1 str. 57, 74)

Stowarzyszenie w ramach wszystkich siedmiu działań merytorycznych (wyszczególnionych w Obszarze 1. pkt 1.1.) przyjęło jednostki liczbowe do pomiaru

⁴² Posty zamieszczone 4 września i 25 października 2021 r.

⁴³ <https://aktywnysenior.org.pl/kwartalnik-as/>.

⁴⁴ Pod adresem: aktywnysenior.org.pl.

⁴⁵ W badaniu ankietowy wzięło udział 27 beneficjentów ostatecznych (25% biorący udział w projekcie „Senior w Cyfrowym Świecie”).

⁴⁶ Dalej: Wytoczne w sprawie promocji.

⁴⁷ Przyjęta uchwała nr XXXIII/234/2022 Rady Powiatu Mławskiego z 10 lutego 2022 r.

⁴⁸ W Mławie funkcjonuje m.in.: Mławski Dzienny Dom Senior+; Miejski Dom Kultury prowadzący zajęcia florystyczne dla seniorów; Uniwersytet Trzeciego Wieku organizujący rozmaite zajęcia aktywizujące, tj. gimnastyka, warsztaty teatralne, język angielski, wykłady z literatury czy historii. W Płocku funkcjonuje m.in.: Centrum Aktywności Seniora; Klub Aktywnego Seniora prowadzący zajęcia artystyczne, muzyczne oraz gimnastyczne.

⁴⁹ Ustalono na podstawie informacji pozyskanych od Burmistrza Miasta Mława oraz Prezydenta Miasta Płocka.

osiągniętych efektów. W złożonym sprawozdaniu, a także w jego korekcie, jednostka kontrolowana w części działań nie wskazała ich faktycznego wykonania. I tak (w wyszczególnieniu zestawiono: założenia z oferty, dane zawarte w sprawozdaniu, faktyczne wykonanie):

- liczba beneficjentów ostatecznych – 75, 75, 108;
- licencja oprogramowania Microsoft Office – 2 szt., 2 szt., 4 szt.;
- licencja oprogramowania antywirusowego – 2 szt., 2 szt., 25 stanowisk;
- lektorat języka angielskiego – 120 godzin, 120 godzin, 118 godzin;
- zajęcia fotograficzno-filmowe – 120 godzin, 120 godzin, 101 godzin 45 minut.

Zarząd Stowarzyszenia wyjaśnił, że omyłkowo wskazał błędną liczbę zakupionych licencji: Microsoft Office 2013 i oprogramowania antywirusowego, jednak wydatkował na ten cel środki finansowe zgodnie ze złożoną ofertą. Odnosząc się do przeprowadzonych zajęć, Zarząd Stowarzyszenia wskazał, że różnice dotyczące lektoratu języka angielskiego wynikają z braku dyspozycyjności osoby przeprowadzającej zajęcia, natomiast w przypadku zajęć fotograficzno-filmowych różnice związane są z przyjęciem odmiennej metodyki obliczeniowej – godziny lekcyjne zamiast godzin zegarowych. W ocenie NIK, powyższe świadczy o niedokładnym udzieleniu informacji dotyczących przebiegu zadania publicznego w złożonym do Ministerstwa sprawozdaniu.

(akta kontroli t. 1 str. 73-87, 115-126, t. 3 str. 1046-1047, 1054)

Stowarzyszenie zaplanowało i zrealizowało badanie ilościowe wśród 50 seniorów korzystających z aplikacji Asystent Seniora. Jednostka kontrolowana na podstawie zgromadzonego materiału badawczego nie opracowała stosownego raportu, a także nie przedstawiała żadnej dokumentacji w zakresie wykorzystania zgromadzonego materiału badawczego. Zarząd Stowarzyszenia wyjaśnił, że na podstawie uzyskanych odpowiedzi od beneficjentów ostatecznych podjęto decyzję o rozbudowie funkcjonalności aplikacji Asystent Seniora ze środków własnych Stowarzyszenia.

(akta kontroli t. 1 str. 64, 77, t. 3 str. 744-843, 1040-1041)

Stowarzyszenie nie złożyło do Ministerstwa Ramowego planu przeciwdziałania skutkom COVID-19, stanowiącego załącznik nr 4 do regulaminu. Ponadto, nie informowało o trudnościach przy realizacji programu będących skutkiem pandemii wirusa Sars-Cov-2.

(akta kontroli t. 3 str. 1041)

2.3. Stowarzyszenie nie stwierdziło trudności oraz nie zgłaszało ograniczeń wynikających ze sposobu realizacji konkursu, które miały negatywny wpływ, na jakość realizacji dotowanego projektu. Wobec powyższego informacje na temat ewentualnych trudnościach nie były przekazywane do Ministerstwa.

(akta kontroli t. 3 str. 1041)

2.4. Jak wskazał Zarząd Stowarzyszenia, bez uczestnictwa w konkursie Stowarzyszenie nie zrealizowałoby podobnych działań na rzecz osób starszych, ponieważ nie dysponuje tak wysokimi środkami własnymi. Ponadto, Stowarzyszenie nieprzerwalnie prowadzi zajęcia z Edukacji Teleinformatycznej oraz Seniorskie Centrum Informacji Cyfrowej przy wykorzystaniu sprzętu informatycznego zakupionego w ramach dotowanego projektu.

Przeprowadzone badanie ankietowe wykazało, że 77,8% seniorów nadal bierze udział w podobnych wydarzeniach, w tym 48,1% ankietowanych co najmniej raz w tygodniu.

(akta kontroli t. 3 str. 1041-1042)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Stowarzyszenie zamieściło informacje o dotowanym projekcie w formie dwóch postów – kolejno daty publikacji: 4 września 2021 r. i 25 października 2021 r. – w zakładce aktualności na swojej stronie internetowej (aktywnysenior.org.pl.) W obu zamieszczonych informacjach Stowarzyszenie nie zamieściło niektórych elementów wyszczególnionych w Wytycznych w sprawie promocji, tj. nie zamieszczono flagi i godła Rzeczypospolitej Polskiej, a także całkowitego kosztu inwestycji. Ponadto, informacje o projekcie nie zostały zamieszczone w odpowiednio wyeksponowanej zakładce / podstronie przeznaczonej specjalnie dla projektów realizowanych ze środków budżetu państwa, dostępnej ze strony głównej serwisu. Zarząd Stowarzyszenia wyjaśnił, że strona internetowa nie została odpowiednio wyeksponowana i oznakowana przez przeoczenie. Do dnia zakończenia kontroli, tj. 9 listopada 2022 r., Stowarzyszenie dostosowało wygląd strony internetowej oraz treści dotyczące projektu „Senior w Cyfrowym Świecie” do wytycznych Ministerstwa w tym zakresie.

(akta kontroli t. 3 str. 993-1003, 1052)

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia osiągnięcie przez Stowarzyszenie zakładanych rezultatów, do pomiaru których przyjęto skwantyfikowane wskaźniki, pomimo wskazanej powyżej nieprawidłowości, która nie miała wpływu na prawidłowość realizacji zadania publicznego. Warto dodać, że po zakończeniu projektu działalność na rzecz osób starszych była kontynuowana m.in. z wykorzystaniem sprzętu informatycznego zakupionego w ramach kontrolowanego projektu.

IV. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

1. Dokonanie, w uzgodnieniu z Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej, ponownego rozliczenia:
 - materiałów promocyjnych, wykonanych na podstawie wkładu własnego osobowego zamiast zadeklarowanego wkładu własnego finansowego;
 - kwoty 15 000 zł, wydatkowanej m.in. na współpracę we wdrożeniu aplikacji Asystent Seniora, która nie została w odpowiedni sposób udokumentowana.
2. Uzupelnienie w sposób trwały faktur / rachunków o dekrety księgowe na ich odwrocie, zgodnie z wymogami określonymi w art. 21 uor i regulaminie.

Z uwagi na zakończenie realizacji projektu „Senior w Cyfrowym Świecie” z końcem 2021 r. NIK nie formuje wniosku w zakresie aneksowania zawartych umów o wolontariat w celu spełnienia postanowień regulaminu, co do ich treści. Ponadto, uwzględniając podjęte przez Stowarzyszenie, w trakcie trwania kontroli, działania odnoszące się do: dostosowania wyglądu strony internetowej oraz treści nawiązujących do projektu do wytycznych Ministerstwa, a także pobrania stosownego oświadczenia w zakresie nieodpłatnego przekazania autorskich praw autorskich, NIK również nie formułuje wniosków we wskazanym zakresie.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia

pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 24 listopada 2022 r.

Kontroler
Sylvia Płuszevska
Starszy inspektor
kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny
p.o. Dyrektor
Dariusz Rogowski

.....
podpis

.....
podpis

*) Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U z 2022 r. poz. 902) i art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2022 r. poz. 1233) Najwyższa Izba Kontroli wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.